

2. وصایای متضاد

وصایایی که بعد از وصایای دیگر وصیت شده، وصایای قبلی را باطل می کند؛ مثلاً یکی در تاریخ ۱۳۶۰ وصیت شده باشد و یکی در تاریخ ۱۳۷۲ و این دو وصیت با هم قابل جمع نباشند.

مثال ۱: شخصی وصیت کرده از اموال برایم حج واجب بجا آورید و مهریه همسرم را بپردازید. فرض کنید قیمت حج ۶ میلیون و مهریه زن ۳۰ میلیون باشد و ارزش اموال میت هم ۲۰ میلیون باشد و بدهی دیگری نداشته باشد □ در این حالت از اصل مال میت به وصیت عمل می شود؛ چون هر دو از واجبات مالی است. با توزیع ماترک میت بین هزینه حج و مهریه زن، آنچه برای حج در نظر گرفته می شود، برای انجام این فریضه کافی نیست. لذا ۲۰ میلیون برای مهریه پرداخت می شود.

مثال ۲: شخصی وصیت کرده از اموالش برای او ۱۰ سال نماز بجا آورده شود که هزینه آن مثلاً ۳ میلیون است و مهریه همسرش را که ۳۰ میلیون است، هم بپردازند و اموال میت فقط ۲۰ میلیون ارزش دارد □ باید کل اموال (به استثنای هزینه تجهیز میت) صرف مهریه شود؛ چون واجبات مالی مقدم است.

مثال ۳: در مثال ۲ اگر اموال میت (با کسر هزینه تجهیز میت) ۳۵ میلیون باشد □ مهریه زن ابتدائاً پرداخت می شود و ثلث آنچه باقیمانده بعد از کسر مهریه، صرف نماز میت می شود و بقیه به ورثه می رسد.

مثال ۴: در مثال ۳ اگر علاوه بر دو وصیت مذکور، وصیت شده باشد که ۲ میلیون به فلان فقیر محله صدقه بدهند، به دلیل آنکه باید مابقی اموال صرف نماز میت شود و از اموال او چیزی باقی نمی ماند (و واجبات بدنی مقدم بر تبرعی اند) لذا این وصیت عمل نمی شود و شرعاً نباید به آن فقیر کمک کرد؛ مگر آنکه ورثه از سهم خود گذشت کنند.

مثال ۵: اگر کسی وصیت کرده از اموال ۱۰ سال نماز قضا (فرض کنید حداقل هزینه آن ۴ میلیون باشد) و ۴ سال روزه قضا (یک میلیون) و یک عمره مستحبی بجا آورید (۲ میلیون) و با فرض اینکه اموال وی ۱۵ میلیون (با کسر هزینه دفن) ارزش داشته باشد، چون واجبات بدنی (نماز و روزه) مقدم اند، لذا نوبت به عمره نمی رسد (زیرا ثلث مال او ۵ میلیون می شود و برای انجام عمره در کنار نماز قضا و روزه قضا کافی نیست) و اگر ترتیب دارد، یعنی گفته است نماز قضا بگیرد و بعد از آن روزه قضا، آن گاه عمره بجا آورد، باید ابتدا نماز را انجام داد و آنچه باقی می ماند، صرف روزه کرد و به عمره مستحبی هم نوبت نمی رسد.